

Gorzów Wlkp., 12 czerwca 2025 r.

Nasz znak: PS-V.431.8.2025.NWoj

Sprawę prowadzi: Natalia Wojciechowska

Telefon: 95 7851 434

e-mail: natalia.wojciechowska@lubuskie.uw.gov.pl

Pani

Alicja Łotocka-Czapla

Kierownik

Gminnego Ośrodka Pomocy

Społecznej

w Świdnicy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 296), w związku z art. 3 ust. 2 i art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r., poz. 428) oraz art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w dniu 7 maja 2025 r. przeprowadzili kontrolę problemową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy (ul. Długa 38, 66-008 Świdnica) w zakresie realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024.

Kontrolą zostały objęte zagadnienia z zakresu prawidłowości realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny w składzie:

- Natalia Wojciechowska – Inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 132-1/2025 z 2 kwietnia 2025 r., – przewodnicząca zespołu kontrolnego,
- Renata Urantówka – Inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 132-2/2025 z 2 kwietnia 2025 r., - członek zespołu kontrolnego.

Przed przystąpieniem do kontroli zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

O terminie przeprowadzenia kontroli zawiadomiono jednostkę kontrolowaną pismem z dnia 24 kwietnia 2025 r.

Nadzór nad prawidłową realizacją Programu w okresie objętym kontrolą sprawował Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Pani Anna Mierzwa do dnia 31 sierpnia 2024 r. Pani Alicja Łotocka-Czapla pełniła funkcję Zastępcy Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w okresie od 1 maja do 31 sierpnia 2024 r., natomiast od 1 września 2024 r. jest zatrudniona na stanowisku pełniącej obowiązki Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy.

(akta kontroli str. 1-5, 144)

Jednostka kontrolowana realizowała zadanie na podstawie:

- ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 296);
- resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024;
- umowy nr PS-V.042.25.2023/UG Świdnica z dnia 30 stycznia 2024 roku zawartej pomiędzy Wojewodą Lubuskim a gminą Świdnica.

Zgodnie z decyzją Wójta Gminy Świdnica realizację zadania w ramach Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 powierzono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Świdnicy.

(akta kontroli str. 32-40)

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Prawidłowość realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 – **oceniono pozytywnie z uchybieniami.**

Podczas czynności kontrolnych starano się ustalić, czy jednostka kontrolowana zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zawartą umową przyznawała świadczenia usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością oraz czy prawidłowo sporządzała w tym zakresie sprawozdawczość. Oceny dokonano na podstawie mierników odnoszących się do kontrolowanego zagadnienia. Badając dokumentację źródłową osób, dla których w okresie objętym kontrolą została przyznana usługa asystencka próbowano ustalić:

I. Wywiązanie się gminy Świdnica z umowy nr PS-V.042.25.2023/UG Świdnica z dnia 30 stycznia 2024 roku zawartej pomiędzy Wojewodą Lubuskim a gminą Świdnica.

Zgodnie z umową nr PS-V.042.25.2023/UG Świdnica, gminie przyznano środki w kwocie 696 033,80 zł z przeznaczeniem na realizację przez gminę w 2024 r. zadania w zakresie udzielenia usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, jako formy ogólnodostępnego wsparcia. Kontrolowana jednostka poprawnie złożyła kalkulację kosztów do wniosku gminy na środki finansowe z Programu (załącznik nr 1 do Wniosku) oraz informacjami opisowymi do wniosku gminy na środki finansowe z Programu (załącznik nr 2).

Zgodnie z § 2 ust. 1 (...) Zmiana wniosku/aktualizacji wniosku gminy na środki finansowe z Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024 złożonego przez Gminę Województwa Lubuskiego następuje na podstawie akceptacji Wojewody, wyrażonej w formie pisemnej pod rygorem nieważności. W celu dokonania zmian, o których w części V ust. 17 i 18 Programu, gmina zobowiązana jest do złożenia do wojewody za pośrednictwem Generatora Funduszu Solidarnościowego aktualizacji Wniosku gminy na środki finansowe z Programu (załącznik nr 1 do Programu), zwanego dalej „Wnioskiem” wraz z Kalkulacją kosztów do wniosku gminy na środki finansowe z Programu (załącznik nr 1 do Wniosku) oraz Informacjami opisowymi do wniosku gminy na środki finansowe z Programu (załącznik nr 2 do Wniosku). Przed złożeniem aktualizacji Wniosku wraz z załącznikami, gmina/powiat pisemnie (przez ePUAP) informuje wojewodę o zamiarze dokonania aktualizacji Wniosku. W wyniku przeprowadzonej kontroli, stwierdzono uchybienie polegające na braku dokonania wymaganej aktualizacji wniosku w Generatorze Funduszu Solidarnościowego. W trakcie realizacji Programu wystąpiły zmiany mające wpływ na zakres jego realizacji, które – zgodnie z powyższymi zapisami – wymagały aktualizacji wniosku. Pomimo tego, jednostka nie dokonała takiej aktualizacji w GFS, czym naruszyła warunki Programu.

Przyznane środki finansowe zostały wykorzystane w terminie określonym w umowie. W toku kontroli zespół kontrolny ustalił ponadto, iż Gmina terminowo dokonała zwrotu niewykorzystanych środków na rachunek Wojewody wskazany w umowie. Dokonując zwrotu środków, nie wskazano numeru umowy oraz błędnie wskazano kwotę niewykorzystanych środków Funduszu z tytułu kosztów obsługi Programu. Pismem znak: GOPS.31.10.107.2025 z dnia 3 stycznia 2025 r. p.o. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy przekazał wyjaśnienia wskazując prawidłową kwotę kosztów obsługi Programu.

W ramach oceny prawidłowej realizacji zapisów zawartych w umowie pomiędzy gminą a Wojewodą Lubuskim, kontroli poddana została także dokumentacja materiałów informacyjnych. Realizator Programu bezpośrednio po ogłoszeniu o naborze wniosków w ramach Programu, zamieści stosowną informację na swojej stronie internetowej. Ponadto po podpisaniu umowy do Programu, umieszczony został na stronie internetowej plakat informacyjny w formie i trybie przewidzianej w umowie. Dodatkowo, zgodnie z oświadczeniem Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy, plakat informacyjny dotyczący Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 umieszczony był na tablicy informacyjnej jednostki.

Jednocześnie ustalono, zgodnie z przekazaną dokumentacją, że rachunek bankowy wykorzystany do realizacji Programu, wyodrębniony został wyłącznie dla środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego.

**Reasumując kontrolowana jednostka w sposób rzetelny, prawidłowy i zgodny z umową prowadziła wyodrębnioną dokumentację z realizacji Programu oraz terminowo dokonała zwrotu niewykorzystanych środków, jednakże błędnie opisany został przelew dotyczący zwrotu niewykorzystanych środków (tj. nie wskazano numeru umowy oraz błędnie wskazano kwotę zwrotu niewykorzystanych środków z tytułu kosztu obsługi Programu).
Prawidłowo realizowano obowiązek informacyjny. Rachunek bankowy został wyodrębniony wyłącznie dla środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego.**

II. Prawidłowość realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024.

Podczas kontroli analizie poddano losowo wybraną dokumentację 11 osób z niepełnosprawnościami, korzystających z Programu w 2024 r., zgodnie z przyjętymi założeniami dotyczącymi doboru próby na kontrolę w 2025 r.

Kontrolujący stwierdzili, że realizator prawidłowo zakwalifikował do świadczenia usługi asystenckiej osoby spełniające wymagania Programu. Zgodnie z dokumentacją przekazaną podczas kontroli, wszystkie osoby korzystające z usługi asystenta posiadały orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności ze sprzężeniem, oraz dziecko do ukończenia 16 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności.

Liczba przyznanych godzin została zrealizowana zgodnie z zachowaniem limitów określonych w Programie. Zostało spełnione założenie, aby minimum 70% uczestników Programu stanowiły osoby wymagające wysokiego poziomu wsparcia (w 2024 roku osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną, osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz dziecko w wieku do 16 r. ż. posiadające orzeczenie o niepełnosprawności stanowiły 95% osób objętych wsparciem).

Wobec losowo wybranej dokumentacji 11 osób z niepełnosprawnością usługę asystencji osobistej świadczyło łącznie 12 asystentów, wskazanych przez uczestników Programu. Dodatkowo w dokumentacji osoby, świadczącej usługę asystencką na rzecz dziecka do 16 r.ż., znajdowało się zaświadczenie o niekaralności, informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym w formie wydruku z rejestru oraz akceptacja osoby asystenta ze strony dziecka (asystent został wskazany przez rodzica/opiekuna dziecka z niepełnosprawnością).

Zgodnie z dokumentacją znajdującą się w aktach osobowych, zatrudnione osoby do świadczenia usług asystenckich zostały wskazane przez Uczestników Programu. Uczestnicy posiadający orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności otrzymywali pomoc w wymiarze do 720 godzin, osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności ze sprzężeniem do 840 godziny, natomiast dziecko do ukończenia 16 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności otrzymało 360 godzin. Środki przeznaczone na wynagrodzenie dla asystentów wykorzystane zostały zgodnie z limitami określonymi w Programie.

W trakcie analizy dokumentacji dotyczącej ubezpieczenia asystentów w ramach Programu stwierdzono rozbieżność między liczbą zatrudnionych asystentów a zakresem polisy ubezpieczeniowej. Dokumentacja wskazuje na zatrudnienie 30 asystentów świadczących usługi asystencji osobistej. Jednocześnie przedstawiona do wglądu polisa ubezpieczeniowa obejmuje jedynie 22 asystentów. Do polisy nie był dołączony wykaz osób nią objętych. Powyższa rozbieżność budzi wątpliwości co do prawidłowego zabezpieczenia wszystkich osób faktycznie zatrudnionych przy realizacji Programu. Niezbędne jest zapewnienie pełnej ochrony ubezpieczeniowej dla wszystkich asystentów świadczących usługi, zgodnie z ich faktycznym zatrudnieniem. Niezbędne jest, aby polisa ubezpieczeniowa była uzupełniona o imienne listy osób ubezpieczonych lub, w przypadku zmian, o niezbędne aneksy do polis. Takie dokumenty pozwolą na bieżącą i jednoznaczną weryfikację, kto w danym momencie posiada ubezpieczenie, a także

zapewnią ciągłość ochrony ubezpieczeniowej w przypadku zmiany asystenta. Brak takich aneksów lub list stwarza ryzyko, że nowo zatrudnieni asystenci nie będą objęci ochroną, co jest niezgodne z wymogami Programu.

W kontrolowanej dokumentacji, brakowało notatek z przeprowadzenia doraźnych kontroli w miejscu, w którym świadczone usługi asystencji osobistej. Z przekazanych wyjaśnień wynika, że kontrole doraźne usług asystencji osobistej były przeprowadzane przez pracownika socjalnego, jednakże nie zostały udokumentowane w formie pisemnej. Wyjaśnienia te nie mogą zostać przyjęte, gdyż zgodnie z programem czynności w zakresie kontroli i monitorowania, dokonywane i dokumentowane są bezpośrednio w miejscu realizacji usług asystencji osobistej w formie pisemnej. Jednostka kontrolowana nie posiada dokumentów potwierdzających przeprowadzanie kontroli doraźnych w miejscu, w którym świadczone usługi asystencji osobistej.

Zgodnie z założeniami Programu, osoby objęte wsparciem nie ponosiły odpłatności za usługi, a usługi asystenta w szczególności polegały na pomocy asystenta w wykonywaniu codziennych czynności, funkcjonowaniu w życiu społecznym oraz stymulowaniu osoby z niepełnosprawnością do podejmowania aktywności.

Zatem wszystkie osoby, którym przyznano usługę asystencką spełniały wymogi Programu, z zachowaniem limitów godzinowych. Wszyscy asystenci zatrudnieni zostali zgodnie z zapisami Programu, a przyznane środki finansowe z Funduszu Solidarnościowego zostały wydatkowane zgodnie z zapisami Programu. Spełnione zostało założenie, aby minimum 70% uczestników Programu stanowiły osoby wymagające wysokiego poziomu wsparcia. Kontrolowana jednostka nie przeprowadzała czynności w zakresie kontroli i monitorowania, które powinny być dokonywane i dokumentowane bezpośrednio w miejscu realizacji usług asystencji osobistej w formie pisemnej. Obowiązek zapewnienia ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej asystentów został wypełniony dla 22 asystentów. Jednakże w trakcie analizy dokumentacji dotyczącej ubezpieczenia asystentów w ramach Programu stwierdzono rozbieżność między liczbą zatrudnionych asystentów a zakresem polisy ubezpieczeniowej.

(akta kontroli str. 26-31, 45-50, 114-119, 139, 141)

III. Ocena prowadzenia postępowań w zakresie przyznawania usługi asystenckiej.

Analiza kontrolowanej losowo wybranej dokumentacji 11 osób, zakwalifikowanych do wsparcia w formie usługi asystenta wykazała, iż wszystkim jedenastu osobom zakwalifikowanym do udzielenia wsparcia w formie świadczenia usługi w ramach edycji 2024, przyznano pomoc asystencką na podstawie prawidłowo wypełnionej karty zgłoszenia do Programu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, dokonywał rozliczenia realizacji usług asystenta na podstawie prawidłowo wypełnionej karty realizacji usług asystencji osobistej. W dokumentacji dotyczącej prowadzonych postępowań, wykorzystywano dokumenty będące wzorami określonymi w Programie. Kontrolowana jednostka prawidłowo prowadziła postępowanie w zakresie przyznawania usługi asystenckiej oraz rozliczenia realizacji usług asystenta w 2024 roku.

(akta kontroli str. 6-17, 119)

IV. Prawidłowość sporządzania sprawozdawczości.

Podczas kontroli analizie poddano sprawozdanie z realizacji Programu, z terminem przekazania do 30 stycznia 2025 r.

Sprawozdanie z realizacji Programu "Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością" dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024 zostało przekazane Wojewodzie w dniu 29.01.2025 r.

Dane przedstawione w sprawozdaniu, w trakcie kontroli poddane zostały analizie i porównane z przedłożonymi dokumentami zawierającymi ewidencję realizacji usług asystenta oraz listą operacji bankowych. Zespół kontrolny ustalił, że wykazane w sprawozdaniu wydatki ze środków Funduszu Solidarnościowego:

- poniesione na ubezpieczenie NNW i OC,
- poniesione na obsługę Programu,
- dotyczące godzin usług asystentów (po wyjaśniającej korekcie dot. zrealizowanych liczby godzin asystentury)

są zgodne z danymi wynikającymi z dokumentacji księgowej.

Jednostka terminowo przekazała sprawozdanie z realizacji Programu. Wykazane w sprawozdaniu kwoty wydatków, są zgodne z danymi wynikającymi z dokumentacji przekazanej kontrolującym.

Liczba asystentów, łączna liczba osób objętych usługą asystencji (wraz z podziałem tych osób pod względem posiadanego stopnia niepełnosprawności) oraz liczba godzin usług asystencji osobistej nie zostały prawidłowo wykazane w sprawozdaniu. Zatem poproszono Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy o dostarczenie dodatkowej dokumentacji, mającej na celu sprostowanie rozbieżności. Analiza uzupełnionej dokumentacji nie zmieniła treści dokonanych ustaleń dotyczących wskazanych uchybień.

(akta kontroli str. 26-31,45-50,63-113,119, 120-137)

Za kryteria oceny posłużyły:

- legalność – w toku kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów prawa w zakresie przyznawania usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością finansowanych z Funduszu Solidarnościowego;
- rzetelność – na podstawie skontrolowanej dokumentacji stwierdzono, że kontrolowane zadania były realizowane w sposób rzetelny. Niemniej jednak stwierdzono uchybienia w postaci:
 - nieprawidłowo opisanego przelewu dotyczącego zwrotu niewykorzystanych środków (tj. nie wskazano numeru umowy oraz błędnie wskazano kwotę zwrotu niewykorzystanych środków z tytułu kosztu obsługi Programu).
 - braku aktualizacji wniosku w GFS,
 - jednostka kontrolowana nie przeprowadziła czynności w zakresie kontroli i monitorowania, które powinny być dokonywane i dokumentowane bezpośrednio w miejscu realizacji usług asystencji osobistej w formie pisemnej,
 - obowiązek zapewnienia ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej asystentów został wypełniony dla 22 asystentów. Jednakże w trakcie analizy dokumentacji dotyczącej ubezpieczenia asystentów w ramach Programu stwierdzono rozbieżność w liczbie zatrudnionych asystentów a zakresem polisy ubezpieczeniowej,
 - błędnie wykazano w sprawozdaniu - liczbę osób niepełnosprawnych, którym przyznano usługi asystenckie, a co za tym idzie błędny jest również podział na grupy osób z danymi stopniami niepełnosprawności,

- błędnie wykazano w sprawozdaniu - liczbę asystentów, świadczących usługi w ramach tego programu,
- błędnie wykazano w sprawozdaniu – łączną liczbę godzin usług asystencji osobistej.

Na tym kontrolę zakończono.

Z uwagi na stwierdzone uchybienia, w przypadku realizacji zadania w kolejnych edycjach Programu, zalecam:

- prawidłowo dokonywać opisów przelewów dotyczących zwrotów niewykorzystanych środków (tj. poprawnie wskazywać numer umowy oraz kwotę zwrotu niewykorzystanych środków w podziale na zadanie i koszty obsługi Programu);
- aktualizację wniosku w GFS w przypadku zmian w trakcie trwania edycji Programu;
- przeprowadzanie doraźnych kontroli i monitoringu świadczonych usług asystencji osobistej;
- zapewnić ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej wszystkim asystentom świadczącym usługi asystencji osobistej;
- rzetelne prowadzenie dokumentacji, rzetelne sporządzanie sprawozdawczości oraz dokonanie korekty sprawozdania z realizacji Programu "Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami" dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024 w Generatorze Funduszu Solidarnościowego.

POUCZENIE

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 i art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) oczekuję w terminie 30 dni, liczonym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz bieżącego wykonywania zaleceń. Od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z poważaniem

WOJEWODA LUBUSKI

Marek Cebula

Do wiadomości:
Wójta Gminy Świdnica